

Les dones hem viscut sempre a la banqueta, rere la barrera on s'asseuen els actors i les actrius secundàries. O potser ni això, potser hem sigut simples figurants somiant el nostre moment, confiant que algú més important que nosaltres ens donés permís per a fer i per a ser. La ciència, la història i l'estudi d'aquesta opressió ens diu que les dones fa més de 2.000 anys que esperem. Durant aquests dos mil·lennis, la major part del temps l'hem dedicat a no posicionar-nos, a no parlar si no se'ns convidava a fer-ho, a no opinar si no ens ho demanaven i, sobretot, a criar, a atendre als marits, a cuidar de la gent gran, a tenir cura de la llar, a comprar, a cuinar, a agranar, i un llarg etcètera que totes les dones coneixem, malauradament, prou bé.

Durant el segle XX tot va començar a canviar. Arreu del món, els pobles lluitaven per alliberar-se de les cadenes que imposaven les dictadures imperialistes. En conseqüència, les societats canviaven sota la bandera del progrés, la inclusió i la igualtat. El feminisme, que és el moviment alliberador que aglutina tots aquests ideals i conceptes de justícia, va esdevenir la punta de llança de moltes d'aquelles batalles, sacsejant des de les estructures patriarcals (que són l'Estat, l'Església i la família, totes tres protectores dels privilegis dels homes) fins als propis partits d'esquerres. D'aquelles lluites en neix el feminisme que coneixem avui, el que ens ha permès identificar els elements simbòlics d'opressió (des dels comentaris masclistes fins a les feines que se'ns atorga pel simple fet de ser dones), prendre consciència dels elements reals d'opressió (agressions físiques, amenaces i coaccions psicològiques, violacions) i organitzar-nos per a canviar-ho.

El feminisme és l'única eina que tenim per a sobreviure com a persones. Sovint s'argumenta, des de la més absurda de les ignoràncies, que el feminisme és equiparable al masclisme. Com a filòloga, ja m'ho permetreu, aquest argument és molt fàcil de rebatre. El masclisme, que defensa la superioritat de l'home vers la dona, en tot cas seria equiparable al femellisme, que defensaria una suposada superioritat de la dona vers l'home. Com que aquesta realitat no existeix i cap home sent perillar la seva vida per aquesta idea absurda i inventada, cal que tornem al debat seriós i pulcre de la necessitat de fer-nos respectar. Angela Davis, política feminista, activista afroamericana i professora emèrita de filosofia de la Universitat de Califòrnia, ho resumeix d'una manera simple i bonica: el feminisme és la idea radical que les dones som persones. Ni més ni menys.

Ara, estem cansades. Però cada dia som més i ens sentim més fortes. Hem parlat, discutit, cantat, exhibit fins els més ingenus dels nostres crits, amb l'esperança de fer comprendre quanta llibertat, quanta autenticitat, quant d'amor, quanta vida se'ns ha furat. El canvi és imprescindible. Nosaltres el volem. El necessitem. L'exigim. Connectem-nos amb les lluites actuals i amb les que estan adormides, amb les lluites dels altres i amb les nostres. Defensem-nos! Defensem-nos amb les ungles, amb els punys, amb les dents. No volem cap més dona morta pel simple fet de ser-ho. Per això serveix el feminisme: ens volem vives. Ni una menys!

És utòpica la lluita feminista? És utòpic pensar que és possible enderrocar el sistema patriarcal? És impossible la igualtat real i efectiva de gènere? Des del punt de vista de la convicció de la persona que lluita, no. I és per aquesta convicció que refusem el llenguatge que ve carregat d'impossibles. No perquè sigui possible el trencament amb el patriarcat, sinó perquè ens urgeix que sigui necessari. Ho farem a casa i ho farem a les places. També ho farem a les aules, on aprendrem a construir-nos lluny de tota opressió, convertint l'educació, és clar, en un pilar de debat i diàleg fonamental per a qualsevol societat que vulgui definir-se a si mateixa com a lliure. Ens urgeix edificar el lloc, l'espai, el context, que ens permeti edificar-nos des de la feminitat i la seua presa de consciència.

Lila clar (Roc Casagran)

Que sigui vespre o nit o matinada,
que siguin carrerons sense fanals,
que sigui un descampat de fora vila,
que hi hagi cotxes grisos aparcats,
que tornis d'on et roti perquè ets lliure,
que vagis cap on sigui que tu vas,
que duguis un vestit o una bufanda
i aquell perfum (o no) que t'has triat,
que siguis nena o jove o ja madura,
que tot això no resulti important,
que puguis 'nar pel món tot fent la teva
i ho puguis fer portant el cap ben alt,
que mai ningú no et marqui pas els passos,
que allò més fosc es torni lila clar.

Zahira Berenguer